

Helseplager minsket etter utskiftning av amalgamfyllinger

Pasienter som fikk byttet ut sine amalgamfyllinger, rapporterte minsket intensitet av helseplager tre år etter utskiftningen. Dette viser en studie som er utført ved Bivirkningsgruppen for odontologiske biomaterialer ved Uni helse i Bergen. Før behandlingen startet hadde pasientene helseplager som de mistenkte kunne være forårsaket eller påvirket av amalgamfyllingene. Vanlige plager i denne gruppen var smaksforstyrrelser, tretthet, plager fra mage og tarm, samt plager fra muskler og ledd. I en referansegruppe med samme type plager, men som ikke fikk byttet ut amalgamfyllinger, var det ingen endring i helseplagene etter tre år.

Studien er gjort av et tverrfaglig team av tannleger, lege, sykepleier og psykologer knyttet til Bivirkningsgruppen og Universitetet i Bergen. Resultatene fra oppfølgingen tre år etter fullført utskiftning er publisert i elektronisk utgave i *Journal of Oral Rehabilitation* (1). Artikkelen kan fritt lastes ned som fulltekst fra nettet.

Studien omfatter totalt 40 pasienter (20 i en behandlingsgruppe og 20 i en referansegruppe) som tidligere hadde blitt utredet ved Bivirkningsgruppen i Bergen. Pasientene beskrev helseplager som de knyttet til amalgamfyllinger, men grunnet fravær av kontaktallergiske reaksjoner ble ingen av deltakerne anbefalt amalgamutskiftning etter utredningen ved Bivirkningsgruppen. Etter å ha blitt inkludert i studien fikk behandlingsgruppen byttet ut alle sine amalgamfyllinger og ble deretter fulgt opp over en periode på 5 år. Referansegruppen mottok ingen form for behandling. Resulta-

tene fra studien er i tråd med tidligere studier fra Norge og Tyskland hvor det også ble registrert nedgang i helseplager etter utskiftning av amalgamfyllinger (2,3).

Det kan finnes flere mulige forklaringer på nedgangen i rapporterte helseplager. Minskert eksponering for kvikksølv etter utskiftning til andre tannmaterialer, kan være en forklaring. Den generelle omsorgen og interessen som pasientene over tid har opplevd i forbindelse med behandling og oppfølging, kan også tenkes å ha virket inn på reduksjonen av helseplager. Faktorer som pasientenes forventninger til at amalgamutskiftning er en virkningsfull behandling, og det å ikke lenger trenge å bekymre seg over å ha amalgam i tennene, kan også tenkes å ha virket inn på resultatet.

Pasientenes opplevelse av helseplager, og eventuelle forandringer av disse, er tema for to kvalitative studier knyttet til et doktorgradsprosjekt ved UiB. Gjennom forskningsintervjuer kan aspekter som ikke er blitt tilstrekkelig belyst gjennom spørreskjema avdekkes.

I tilknytning til utskiftningsprosjektet skal en rekke immunologiske markører i serum analyseres før og etter utskiftning av amalgamfyllingene. Det primære spørsmålet er om det finnes støtte for at noen immunmarkører påvirkes etter utskiftning av amalgamfyllinger. Bakgrunnen er at studier har vist at lave doser av uorganisk kvikksølv kan gi effekter på immunsystemet og kan ha betydning for frisettingen av immunologiske markører (4). Om dette kan ha klinisk betydning er ikke kjent.

Personer med generelle helseplager

som de relaterer til amalgamfyllinger, bør utredes grundig og allsidig slik at alvorlige sykdommer ikke blir oversett, og slik at bivirkningsreaksjoner kan diagnostiseres og behandles. Dette er beskrevet i Helsedirektoratets *Retningslinjer for utredning og behandling ved mistanke om bivirkninger fra odontologiske biomaterialer* (5).

Referanser

1. Sjursen TT, Lygre GB, Dalen K, Helland V, Lægrend T, Svahn J, Lundekvam BF, Björkman L. Changes in health complaints after removal of amalgam fillings. *J Oral Rehabil*. 2011. <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1365-2842.2011.02223.x/full> (lest 24.06.2011).
2. Melchart D, Vogt S, Kohler W, Streng A, Weidenhammer W, Kremers L, Hickel R, Felgenhauer N, Zilker T, Wuhr E, Halbach S. Treatment of health complaints attributed to amalgam. *J Dent Res*. 2008; 87: 349–53.
3. Nerdrum P, Malt UF, Høglend P, Oppedal B, Gundersen R, Holte M, Löne J. A 7-year prospective quasi-experimental study of the effects of removing dental amalgam in 76 self-referred patients compared with 146 controls. *J Psychosom Res*. 2004; 57: 103–11.
4. Lubick N. Mercury alters immune system response in artisanal gold miners. *Environ Health Perspect*. 2010; 118: A243.
5. Helsedirektoratet. Retningslinjer for utredning og behandling ved mistanke om bivirkninger fra odontologiske biomaterialer. Oslo: Helsedirektoratet; 2008.